

MERCÈ BALADA | Publica 'Catalunya en negre' (Albertí Editor)

“Dels criminals se'n feien estampetes, auques i postals”

Balada (Barcelona, 1965), en l'actualitat desenvolupa la seva activitat professional a *LaVanguardia.com*. Amb *Catalunya en negre* fa la seva aportació sagnant i meticulosament documentada, on els protagonistes del llibre es mouen amb una arma a la mà.

Un segle i mig de crims dona per a molt. Per això, hi trobem crims molt heterogenis. Com ha fet la selecció?

Els setze casos que recullo van ser molt seguits en el seu moment per la premsa. Així que no només tenim el relat del crim, sinó que he pogut recuperar les investigacions policials, els judicis i, finalment, en alguns dels casos, la crònica de l'execució del reu. Tot plegat fa que tot recuperant el crim recordem també com es vivia als pobles de Catalunya. Són, doncs, les petites històries dels moliners, pagesos, pastors i masovers les que es reviu en el llibre, gràcies en part a la multitud de fotografies dels protagonistes que l'il·lustren.

També hi ha algunes sentències curioses, igual que les investigacions i detencions de persones per qual-sevol excusa, fins que l'encerten o no.

Al llibre, entre d'altres històries, hi ha detencions arbitràries, com la del Xibeca, arrestat perquè algú havia vist un coix de lluny la nit del crim i ell era el coix més conegut del poble. O la dels pòtols detinguts per espantar amb històries de por a les criatures que enredaven a prop seu. També hi ha un alcalde que fa confessar a base de gotets d'aiguardent a un sospitós i una noieta més feliç a la presó que a casa.

Les històries estan acompanyades d'il·lustracions i/o imatges de l'època. Llavors la premsa era l'únic mitjà d'informació i el morbo ja existia.

Des de que el món és món ens han agradat les històries de sang i fetge i, per això, es publicaven cròniques dels crims a la premsa diària, a les revistes satíriques en feien acudits i als setmanaris gràfics hi trobem multitud de fotografies de tot el relacionat amb els assassinats, inclosos els cadàvers de les víctimes i a cops dels assassins, fotos dels llocs dels fets, dels familiars, dels veïns... i de tot el que aportés més llenya per

alimentar les tertúlies de casinos i places.

Una altra cosa que no ha canviat massa és que hi ha casos on els criminals són una mena de VIPs.

Les cròniques dels assassinats eren llegides i comentades amb passió arreu, víctimes i assassins eren coneguts per tothom. Dels criminals se'n feien estampes, auques i postaltes, que es venien als voltants dels jutjats, on el públic acudia de forma massiva per seguir els judicis o, si era el cas, al voltant del cadafal on la multitud s'apinyava per presenciar l'execució.

Un dels casos més sorprenents és el de la Xatona de la Granja d'Escarp, que matava subtilment les seves víctimes, enverinant-les.

La Xatona va dir a un periodista que va venir des de Madrid a entrevistar-la quan ja era a la presó aquí a Lleida que ella només volia que els seus familiars es possessin una mica malalts per cuidar-los i així se l'estimarien una mica més, llavors deixarien de pegarla i escridassar-la. Ens la podem creure o no; té sis morts a la seva esquena.